

מסרים לכל...

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה

"...וְהֵבֵאתְ לְאֲבִיךָ וְאָכַל בְּעֵבֶר אֲשֶׁר יְבָרְכְךָ לְפָנֵי מוֹתוֹ: " (כז' י')

מקשים העולם, אם הקב"ה רצה שיצחק יברך את יעקב מדוע היה צריך לקבל אותם בדרך משונה זו? מסביר זאת הישפת אמת בשם 'חידושי הרי"ם' שלא היה יכול יעקב לקבל את הברכות עד שיקיים מצוות כיבוד אב ואם במסירות נפש. מסירות זו באה לידי ביטוי בקיום דבריה של אמו רבקה. שלמרות הפחד שקינן בקרבו 'אולי ימושני אבי' הלך ועשה רצונה. ואחרי שיעקב עשה מה שעשה ניטעה מסירות הנפש לקיום מצוות כיבוד אב ואם בכל הדורות של עם ישראל.

שמענו סיפור דומה מפי ר' שלמה אייזיקסון בן יחיד לאביו שנפטר כשהיה ילד רך בן 9 שנים בלבד: התגוררנו בעיירה קטנה ליד העיר 'יאסי' שברומניה, אבי נפטר בחודש ניסן תשי"ט, וכמובן שכבן יחיד הלכתי לבית הכנסת שלש פעמים ביום לומר עליו קדיש. לקראת חודש תמוז הגיע לעיר לונה פארק גדול עם משחקים לילדים. תור גדול של ילדים והורים השתרך ליד הקופה. השכנים ביקשו לחזק את רוחי והציעו לי להצטרף אליהם למשחקי ה'לונה פארק'. אימי הסכימה בתנאי אחד: אל תשכח להגיע לבית הכנסת בשעה 9:30 לתפלת ערבית כדי לומר קדיש. ילד הוא ילד וגם אני נמשכתי למשחקים ושכחתי את התנאי. רק כאשר ראיתי את אימי מגיעה ל'לונה פארק' ועינייה בוחקות אש, העפתי מבט בשעון ונזכרתי. השעה הייתה 9:50 ואני עמדתי במרומי אחד המיתקנים.

אמי גערה בי על כך ששכחתי, ונטלה אותי עמה לבית הכנסת, שם הסתיימה כבר התפלה מזמן. בית הכנסת היה חשוך, אבל אימי לא התייאשה. היא פקדה עלי - בנה בן 9 - להמתין ליד בית הכנסת, והיא הלכה להעיר 10 אנשים משנתם להביאם לבית הכנסת כדי שיאמרו פרק תהילים, ואוכל לומר אחריו קדיש יתום. כדי להבין את גדלות נפשה של אמי במעשה זה יש לדעת שבשנים ההן עוד לפני עלותו של צ'אושסקו לשלטון היה המשטר הקומוניסטי בשיאו. נכון שברומניה היה חופש דת והיהודים הורשו להתכנס ולהתפלל, אבל התכנסות שלא בזמן התפלה הייתה עלולה להתפרש כמרידה במשטר. וכל מי שנתפס באותו מעמד היה צפוי לעונש מר ללא משפט, ללא הסברים וללא נימוקים. לא היו עוזרות לו כל הצטדקויותיו שכינסו זה נועד כדי לאפשר לילד יתום לומר קדיש.

זכורני שפעם בליל התקדש הפסח כששולחן הפסח היה מוכן פאר והדר, הגיעו שוטרים ולקחו את אבא למעצר, ואפילו לא הסבירו לאימא - שפרצה בזעקות - על מה ולמה הם עושים זאת. גם כשהחזירו אותנו לא הצטדקו ולא הרגישו חובה להתנצל. מכאן יש להבין את מסירות הנפש של אמי שהלכה לבתי היהודים והוציאה אותם ממיטתם לבית הכנסת שלא בשעת התפלה, אך ורק כדי שבנה לא יפסיד קדיש, ולהחזיר בו אגב כך את מצוות כיבוד אב ביתר שאת וביתר תוקף. מעשה שכזה חורט חריטה בנפש הילד לעולמי עד. גם ילד קטן מבין שמדובר במסירות נפש למען הקדיש. ואכן אימא הצליחה במשימתה! עד שעה 10:30 בלילה... בחסות החשכה התכנסו מניין יהודים שכל אחד מהם הכניס את עצמו לסכנה גדולה, כדי שאומר את הקדיש. איזה מסירות איזה גדלות... (עלינו לשבח)

פינת ההלכה

מזוזה בדירה שכורה

א: מי ששוכר בית שאין בו מזוזות, (או שיש בו מזוזות פסולות) חייב - השוכר - להתקין בו מזוזות, מפני שהחיוב בהתקנת מזוזות חל על הדייר שגר בבית ולא על הבית עצמו.

ב: הלכה זו נכונה גם כששוכרים בית מגוי, מכיוון שהתקנת מזוזה מוטלת על מי שגר בבית, ולא על בעל הבית, לכן הדייר שהוא יהודי חייב במזוזה.

ג: מי ששכר דירה מגוי בארץ, חייב להתקין בה מזוזה מיד כשנכנס לגור בבית, ומי ששוכר דירה מגוי בחו"ל, חייב להתקין מזוזה רק אחרי שהוא גר בבית 30 יום.

ד: השוכר בית מיהודי וקבע בו מזוזות, לא יכול להוציא את המזוזות כשעוזב את הבית. והלכה זו נוהגת גם במוכר בית ליהודי. אין לפרק את המזוזות ולהשאיר את הבית ללא מזוזות!.

ה: אם יש בבית מזוזות מהודרות ששוות סכום גדול, אפשר להוריד אותן לבדיקה שבוע לפני שעוזבים את הבית ולהתקין במקומן מזוזות כשרות פשוטות יותר, כך שיישארו בבית המזוזות הפשוטות.

ו: מי ששכר בית מגוי ושם בו מזוזות, ייטול אותן איתו כשיוצא מהבית. (יו"ד סי' רצ"א סי"ב)

חכמת חיים: (מהספר שימחליה)

'היצר הוא גנב זקן, זקן בא בימים, וגנב בא בלילות.'

התלמיד ובית הספר / חלק ה'

במאמרים האחרונים כתבנו על קצה המזלג איך נוכל לשפר את איכות חיי הילדים בבית הספר.

להלן כמה תזכורות לנו ההורים:

א: בית ספר אינו תחליף להורים, בית הספר אמור רק לסייע לנו, האחריות לחינוך היא שלנו ועלינו. צריך לזכור זאת היטב.

ב: אחד התנאים להצלחת הילד בבית ספר – גם בחינוך וגם בלימודים – הוא שיתוף פעולה פורה, וכבוד והערכה מצידו ההורים למערכת. אם הילד יחוש זלזול הפסדנו.

ג: בל נשכח שיש שותף נוסף לנו ההורים בגידול הילדים – הקב"ה – נרבה בתפלה ותחנונים שהילדים ימצאו חן וחסד בעיני כל רואיהם. כדאי לקרוא מדי פעם את תפלת השלי"ה הקדוש להצלחה בחינוך.

ד: אם נזכור לא להשוות בין ילד לילד ובין מורה למורה, החיים יהיו יפים יותר לכולנו. **בהצלחה ושבת שלום,**

"ויהאב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב..." (כה' כח')

האהבה של יצחק הרי הייתה תלוי בדבר, 'כי ציד בפיו', ממילא: בטל דבר בטלה אהבה. כשמתבטלת סיבת האהבה, מתבטלת גם האהבה, והיא נעשית לדבר שבעבר שהיה פעם. לכן כתיב: 'ויהאב' לשו עבר, כשהיה ציד בפיו.

אבל אהבת רבקה ליעקב הייתה אהבה שאינה תלויה בדבר, שלעולו לא בטלה, ולכן כתוב אצלה 'ורבקה אוהבת את יעקב' – בינוני – תמיד, בכל עת ובכל הזדמנות היא אוהבת אותו, אהבה שאינה פוסקת לעולם כי האהבה אינה תלויה בשום מטר גשמית ואנוכית. (שלי"ה)

סיפור לשבת

'הנאשמת' ששתקה

הם גדלו על ברכיה של התרבות הנאורה בעולם, הם תרמו תרומה אדירה לעולם הרפואה והמוסיקה, הם ידעו היטב התעללות מהי. הם היו גרמנים!

הם גילו בין פליקה של עובדת כפיה יהודיה תפוח אדמה שניסתה להגניב אל בנה הרעב. הם ביימו מחזה כמיטב המסורת הגרמנית, והעמידוה ל"משפט" פומבי.

הם הושיבו שלושה "שופטים" – יהודים. מינו לנאשמת "קטגור" ו "סנגור" – יהודים. ומכיוון שמסודרים מאוד הם הגרמנים הם אף דאגו ל"קצרון" – יהודי. הוא ישב ויכתוב את פרוטוקול המשפט.

לשופטים נאמר כי לפי כללי המחזה - שרק מוח גרמני יכול להמציא - רצוי מאוד שהעונש שיושת על הנאשמת יסתכם בלא פחות מ-50 מלקות, שסביר מאוד להניח שלא תצליח להמשיך לחיות אחרי שתקבל אותו. השופטים היהודים שנאלצו לשחק לפי הכללים "הסבירו" לנאשמת כי אם תיפול אפיים ארצה, תתייפח ותתחנן על נפשה, יופחת עונשה ל-25 מלקות, ואולי יתמזל מזלה ותיוותר בחיים.

המשפט נפתח. הקטגור היהודי היפך בחובתה של אחותו היהודייה, וטען כי יש להעניש את הנאשמת על פי מלוא חומרת הדין.

הסנגור לעומתו ביקש רחמים על בת עמו, ודיבר על ליבם של אחיו השופטים שיתחשבו בעובדה כי לנאשמת ילד רך בשנים הזקוק לה.

השופטים גזרו על הנאשמת - כמתוכנן - עונש של 50 מלקות.

הכול פעל לפי ה"תסריט" הנאצי. עכשיו המתינו השופטים למשחקה של הנאשמת שתכרע על ברכיה ותמלא את חלקה בהצגת העוועים.

כאן קלקלה הנאשמת את "ההצגה" ושינתה את התסריט. במקום להתחנן על נפשה ולקנות את חייה, סכרה את פיה ו...שתקה.

דממת מוות השתררה בכיכר המחנה.

את מוכרחה לבכות, לחש לעברה בתחינה אחד ה"שופטים". הגרמנים לא מרשים לשנות מן הנוהל, הם לא אוהבים קלקולים, תבכי מהר! אך היא כאילו להכעיס מנענעת בראשה כאומרת: יודעת אני, וממשיכה בשלה... ושותקת.

היא הוכתה 50 מלקות.

לפני שעלתה אל אביה שבשמים פנתה אל בנה הקטון ואמרה לו: בני, בודאי אינך מבין מדוע שתקתי, ולמה לא התחננתי על נפשי. לא בני, אל תדונני לכף חובה, לא גאוותי גרמה לשתיקתי, גם לא הפחד.

האם הבחנת בעובדה כי הושיבו הצוררים "קצרון" יהודי שירשום את מילותיי במהלך המשפט? האם יודע אתה בני כי שבת היום? האם מודע אתה לכך כי אסור לכתוב בשבת? אני אגרום ליהודי לחלל שבת?

ועוד ברגעי האחרונים? שלום לך בני. השבת תשמור עליך!

(אני מכיר אישית את בנה של אותה גיבורה.)